

Naturens gardiner.

Gunnar Schulerud

PÅ HEGRA FORT, SOMMEREN 1947

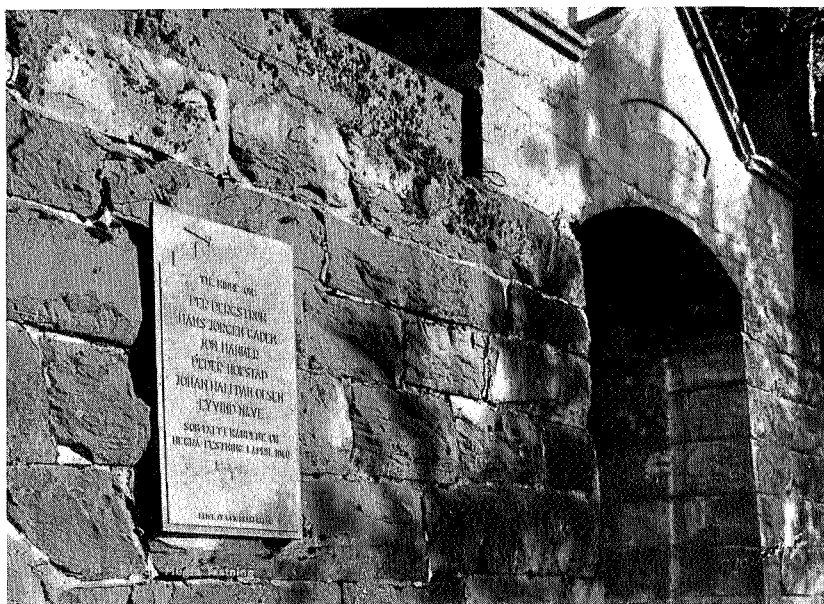
Av Sigrid Undset

Det var en stille, stekende het julidag da vi var der. Noen steder nede i Stjørdal hadde de begynt høyåna, men ved mange av gårdene stod engen ennå tykk og silkeblank, skinnende med den rare rødlige tonen som jeg syns er egen for engen i Trøndelag — det blomstrende gresset er rødbrunt og fullt av rosenrød hanekam. Blank og stille, nesten svart i skyggen under torvvollen, drog elven seg i slyng utigjennom den åpne dalbunnen —.

Det ble stilt og svalt da vi kom inn på den skyggete hulveien opp til festningen. Jeg forsøkte å tenke meg hvordan det hadde vært da våre kjempet her, nede ved Buan, bak forhoggningene her i veien. Det var i førefallet, med dryss av nysnø dag om annen. Skipatrujljene fra fortet forteller om den uhyggen de kjente når de hørte sine egne ski skrape på skaren. Det var nesten verre enn detonasjonene av bombenedslagene —.

På muren hvor den ytre festningsporten gapte uten dører nå, leste vi de fire navnene på tavlen —. På den vesle bakken utenfor gikk noen kalver og gnaget det snaue grønne gresset. En liten bekk, nesten tørr, klonket, annen låt hørtes ikke — jo, fra tid til tid gikk det et sakte sog gjennom granene, og en fugl pistret litt. Men det var alt forbi med fuglesangen for i år — på det nærmeste da.

Innenfor atter en grønn flate med noen betongkarmar som viste hvor det hadde stått brakker. — Så gikk vi inn i tunellen, vasset oss fram på de sleipe steingolvene under drypp av vann fra berget, ripte fyrstikker og forsøke å orientere oss i de mørke gangene og hallene —. Noe rørte seg et sted inne i mørket — i et rom der det falt en aning av dagskjær fra en åpning i hvelvet stod en halv voksen

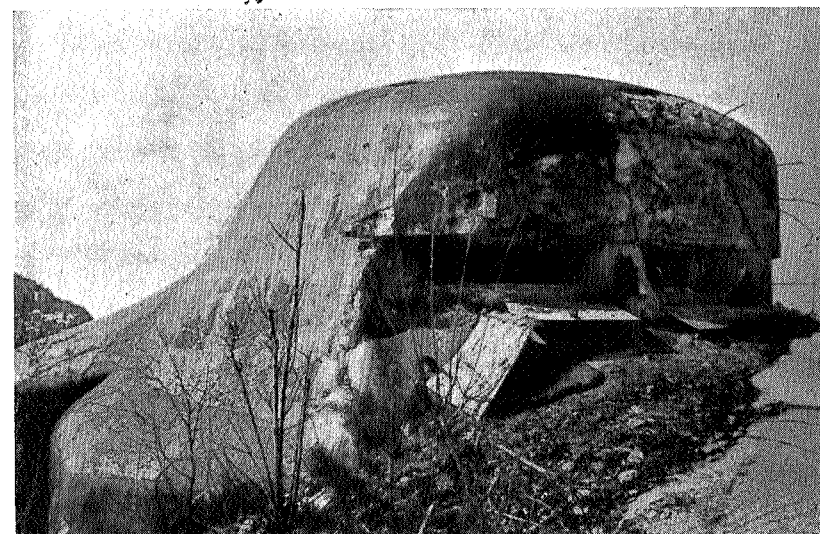
Inngangen til Hegra fort

Normann

okstapp, glante mot oss — i skjæret fra fyrstikken lyste det grønt i øynene hans. Ellers var det ikke liv å se i den øde festningen. Og den var grundig sløvfet nå —.

Vi kom fram op opp på knausen, gikk løpegravene rundt, tittet på de sprengte kanonstillingene, så utover skuddfeltene —. Hvor det hadde vært hogget belter gjennom skogen begynte så smått kjerr og spede trær å rykke fram —. Langt nede lå dalen, med veien, jernbanelinjen, elven, de store gårdene —. Fint har det ligget til, dette fortet i Ingstadkleiven. — Ettersom krigsteknikken var den gangen det ble lagt her.

De som lå her den vintervåren i 1940 — det nytter vel lite å forsøke om en kan forestille seg hvordan det var. Jeg hadde lest den lille boken om forsvaret av Hegra. Om de som falt her, og de mange som siden drog ut for å kjempe videre fra baser i fremmed land, falt i trefninger annetsteds, falt i hendene på Gestapo, døde av knekk de hadde fått mens de lå her —.

Kommandotårnet på Hegra fort

A. Johannesen

Langt nede bredde seg den sommerlyse bygden under het blå himmel, hvor hvite og blåbremmede skyer drev og skyggene seilte over jorder og mørke åser. Dette landet som vi ikke har tatt fra noe annet folk, som intet annet folk enn vårt har bygget og dyrket, som vi og fedrene våre hadde gjort til det det var. Vi kunne være nøyd med hva vi hadde gjort eller være misnøyd med det, det var vårt verk, ingen annens. Til den dagen de fremmede kom hit, hadde vi bare hatt oss selv å takke, oss selv å skylde på, for det som Norge var.

Ovenstående artikkel som er et resultat av vår korrespondanse med fru Sigrud Undset om Bernhard Brønnes artikkel, fikk vi sendt 1 mars d. å. Den er sannsynligvis den siste artikkel hun skrev.

Redaktøren